

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ЦЕНТР НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ
МОВ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор Центру наукових досліджень
та викладання іноземних мов НАН України
к.філол.н., доцент
ЖАЛАЙ В.Я.

«2» вересня 2016 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора
філософії в Центрі наукових досліджень та
викладання іноземних мов НАН України

Затверджено на засіданні вченої ради Центру наукових досліджень та
викладання іноземних мов НАН України
«2» вересня 2016 р. (протокол №5)

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)».
2. Це Положення визначає механізм підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії (далі – аспіранти) у Центрі наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України (далі Центр).
3. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється:
 - в аспірантурі Центру за очною (денною) формою навчання;
 - поза аспірантурою (для осіб, які професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи відповідному закладі вищої освіти (науковій установі)).

II. Загальні положення про функціонування аспірантури в Центрі

1. Проведення освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти Центром наукових досліджень та викладання іноземних мов НАН України здійснюється відповідно до ліцензії Міністерства освіти і науки України (наказ № 816 від 08.07.2016).
2. Науково-методичне забезпечення та організацію діяльності аспірантури здійснює вчена рада Центру.
3. Підготовка фахівців в аспірантурі здійснюється:
 - за рахунок коштів державного бюджету України;
 - за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб на умовах контракту.
4. Особа, яка раніше навчалася в аспірантурі за державним замовленням і не захистилася або була відрахована достроково, має право на повторний вступ до аспірантури за державним замовленням лише за умови відшкодування витрачених на її підготовку коштів у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.
5. Кількість аспірантів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням упродовж року, та вартість такої підготовки визначаються вченою радою з урахуванням обсягу, зазначеного в ліцензії (3 особи), та можливостей забезпечення кваліфікованого наукового керівництва та консультування й задоволення освітніх потреб аспірантів за спеціальністю 035 Філологія.
6. Вступ до аспірантури здійснюється на конкурсній основі відповідно до правил прийому. Правила прийому до аспірантури Центру розробляються щорічно згідно із законодавством України та визначають процедуру, перелік і строки подання документів для вступу в аспірантуру, а також установлюють зміст, форму і строки вступних випробувань для конкурсного відбору вступників за спеціальністю 035 Філологія.

7. Аспіранти навчаються згідно з індивідуальним планом навчальної та наукової роботи аспіранта (здобувача), наведеним у додатку 1 до цього Положення, який затверджується вченою радою не пізніше ніж через 2 місяці після їхнього вступу до Центру.

Індивідуальний план навчальної та наукової роботи є окремим документом, що розробляється на основі освітньо-наукової програми та використовується для оцінювання успішності виконання запланованої наукової роботи. Аспірант, який захистив свої наукові досягнення у формі дисертації у спеціалізованій вченій раді до закінчення строку підготовки в аспірантурі, вважається таким, який повністю виконав індивідуальний план наукової роботи.

8. Аспіранти мають право на:

- користування матеріально-технічною (комп'ютерна техніка), навчально-інформаційною (бібліотека) базами Центру, отримання всіх видів відкритої наукової інформації і наукового консультування;
- переривання навчання з поважних причин з подальшим його продовженням (тривалість і кількість переривань навчання, а також поважність причин визначає вчена рада);
- щорічні та додаткові відпустки, тривалість яких визначається Кодексом законів про працю України та Законом України «Про відпустки»;
- безпечні та нешкідливі умови навчання і наукової роботи, проведення наукових досліджень;
- забезпечення в установленому порядку житлом у разі зарахування на навчання з відривом від виробництва за державним замовленням – на час навчання за умови, що аспірант (іногородній) сам здійснює оплату вартості користування житлом;
- участь у науковій діяльності Центру, а також у діяльності ради молодих учених Центру;
- академічну мобільність, зокрема міжнародну, для отримання додаткової консультації, необхідної для якісного проведення наукового дослідження та/або для успішного виконання освітньо-наукової програми.

Покладення на аспіранта обов'язків, не пов'язаних з виконанням відповідної освітньо-наукової програми та підготовкою дисертації (монографії, статей), забороняється.

9. Аспіранти зобов'язані:

- дотримуватися вимог чинного законодавства, моральних, етичних норм поведінки, Статуту та Правил внутрішнього розпорядку Центру;
- успішно оволодівати освітньо-науковою програмою навчання;
- виконувати індивідуальний план навчальної та наукової роботи та щорічно звітувати про його виконання на засіданнях кафедри іноземних мов та вченої ради Центру.
- захистити в установлений строк свої наукові досягнення у формі дисертації (для аспірантів) у спеціалізованій вченій раді.

10. До строку навчання в аспірантурі не зараховують період тимчасової непрацездатності (тривалістю понад місяць), перебування у відпустку зв'язку

з вагітністю та пологами, з догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також відсутність з інших поважних причин, передбачених законодавством України.

Учена рада вивчає обставини, що виключили можливість працювати над дисертацією, і визначає строк, на який продовжується навчання в аспірантурі або докторантурі.

11. Переведення аспірантів, які навчаються за державним замовленням в іншу установу чи на іншу форму навчання здійснює директор Центру.

12. Аспірант може бути відрахований з аспірантури за порушення строків виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи без поважних причин, передбачених чинним законодавством.

Рішення про відрахування аспіранта приймає вчена рада Центру. На підставі рішення вченої ради аспірант відраховується з аспірантури наказом директора Центру.

13. Аспіранти можуть бути направлені на стажування до інших закладів вищої освіти (наукових установ, центрів) на території України чи за її межами. Витрати, пов'язані з їхнім відрядженням, здійснюються згідно з чинним законодавством України.

III. Аспірантура

1. Основною формою підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Центрі є аспірантура. До аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту за освітнім ступенем «магістр» (освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст»). До вступних випробувань допускаються абітурієнти, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи. Приймальна комісія може відмовити абітурієнту в допуску до проходження вступних випробувань до аспірантури лише у зв'язку з неподанням у встановлений термін усіх або окремих документів, визначених правилами прийому.

Особа, яка подає для вступу до аспірантури диплом, що виданий іноземним закладом вищої освіти, допускається до вступних випробувань нарівні з іншими особами. Зарахування такого вступника здійснюється в разі успішного складення ним вступних випробувань та прийняття вченою радою рішення про визнання його диплома.

2. Строк навчання в аспірантурі становить чотири роки, крім випадків, передбачених у пункті 12 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затверджених постановою КМУ від 23 березня 2016р. №261.

3. Вступники до аспірантури складають вступні іспити зі спеціальності (в обсязі навчальної програми для магістра, що відповідає обраній ними науковій спеціальності), іноземної мови (в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти). Вступник, який підтвердив свій рівень знань, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складання вступного іспиту з

іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати

прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом. Відповідно до правил прийому здобувачі, які вступають до аспірантури Центру, мають подати реферат (дослідницьку пропозицію) за обраною спеціалізацією.

Результати вступних випробувань до аспірантури дійсні для вступу до Центру протягом одного календарного року.

4. Вступні випробування до аспірантури проводяться прийнятною предметною комісією, як правило, у складі трьох–п'яти осіб. Предметну комісію призначає директор Центру. До комісії входять доктори наук та доктори філософії (кандидати наук), які проводять наукові дослідження за спеціальністю 035 Філологія та відповідають за виконання належної освітньо-наукової програми.

5. На підставі результатів вступних випробувань приймальна комісія приймає рішення щодо зарахування до аспірантури кожного вступника за процедурою, визначеною правилами прийому до Центру.

У разі одержання однакових оцінок переважне право на зарахування до аспірантури мають вступники, рекомендовані до вступу до аспірантури вченою радою, які успішно закінчили навчання за освітнім ступенем «магістр» і мають опубліковані праці у фахових виданнях.

Зарахування до аспірантури проводиться наказом директора Центру.

Про зарахування (відмову в зарахуванні) до аспірантури вступнику повідомляють у п'ятиденний строк з дня прийняття прийнятною комісією відповідного рішення.

6. Кожному аспіранту одночасно з його зарахуванням відповідним наказом директора Центру призначається науковий керівник – науковий працівник із науковим ступенем.

Науковий керівник аспіранта:

- здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією;
- надає консультації щодо змісту й методології наукових досліджень аспіранта;
- контролює виконання індивідуального плану наукової роботи;
- відповідає перед ученою радою за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

Кількість аспірантів, прикріплених до наукового керівника – доктора наук, не повинна перевищувати п'яти осіб одночасно (разом з докторантом), а для наукового керівника, доктора філософії (кандидата наук) – трьох осіб, серед них і аспірантів, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням.

7. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі Центру здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом, затвердженими вченою радою для спеціальності 035 Філологія.

Протягом строку навчання аспірант зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової та педагогічної

діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, та захистити дисертацію.

8. Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури складаються з освітньої та наукової складових.

Навчальний план аспірантури Центру містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі — ЄКТС), послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їхній обсяг, графік навчального процесу, форми поточного й підсумкового контролю.

Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури є основою для формування аспірантом індивідуального плану навчальної та наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою протягом двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури.

Індивідуальний навчальний план аспіранта повинен містити перелік дисциплін за вибором аспіранта в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС.

Аспірант має право змінювати свій індивідуальний навчальний план за погодженням зі своїм науковим керівником у порядку, який затверджує вчена рада.

Усі аспіранти незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття (або брати участь у заняттях, організованих за допомогою дистанційних технологій) і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта та освітньо-науковою програмою аспірантури Центру.

9. Освітньо-наукова програма аспірантури Центру включає чотири складові, що передбачають набуття аспірантом таких компетентностей відповідно Національної рамки кваліфікацій:

- здобуття глибинних знань зі спеціальності 035 Філологія, за якою аспірант проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку;
- оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (обсяг такої освітньої складової становить 6 обов'язкових кредитів ЄКТС);
- набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності тощо (обсяг такої освітньої складової становить 6 обов'язкових кредитів ЄКТС);
- здобуття мовних компетентностей, достатніх для презентації та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної

спеціальності (обсяг такої навчальної складової становить 8 обов'язкових кредитів ЄКТС).

10. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом наукового керівника та оформлення його результатів у формі дисертації.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі та оприлюднені у відповідних публікаціях.

Наукова складова освітньо-наукової програми оформлюється у формі індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури.

11. Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначає науковий керівник.

Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання індивідуального навчального та наукового плану аспіранта.

IV. Здобувачі наукового ступеня доктора філософії, які працюють над дисертаціями поза аспірантурою

1. Здобувачами наукового ступеня доктора філософії, які працюють над дисертаціями поза аспірантурою, можуть бути особи, які здобули ступінь магістра та професійно здійснюють наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, за умови успішного виконання відповідної освітньо-наукової програми.

2. Здобувачі прикріплюються до Центру з метою здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії на строк до 5 років.

Правила та процедури прикріплення до Центру визначаються вченою радою.

3. Здобувачу, який успішно поєднує наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність з науковою роботою, може надаватися творча відпустка згідно із законодавством України.

4. Навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти осіб, які прикріплені до Центру для реалізації права здобувати ступінь доктора філософії поза аспірантурою, а також їх наукове керівництво здійснюються за кошти здобувачів (на контрактній основі).